

(مقاومت مدنی فایل صوتی ۲)

در فایل اول، بخش نخست جزوه مقاومت مدنی روخوانی شد و سه موضوع چيستی مقاومت مدنی؟ چرایی استفاده از مقاومت مدنی؟ و شروط دوازده گانه موفقیت و به نتیجه رسیدن مقاومت مدنی در آن بیان گردید. حال به ادامه موضوع میپردازیم.

بخش دوم

چگونگی ساخت و به کارگیری تاکتیک های مقاومت مدنی

الف) اصول ساخت تاکتیک های مقاومت مدنی

اصول کلی ساخت و بکارگیری تاکتیک ها در همه جا یکسان است. تفاوت در مصادیق و شکل تاکتیک ها ناشی از تفاوت در شرایط محیطی، امکانات، هدف و ماهیت اعتراضات است. مثلا تفاوت های قومی، زبانی، جغرافیایی، مذهبی، نسلی، جنسیتی و یا مطالبه گری صنفی در مقایسه با مطالبه گری حقوق بشری یا سیاسی و یا اهداف اصلاحی در مقایسه با تغییر بنیادین بالطبع تاکتیکهای متفاوتی دارد اما همه آنها در منطق و اصول کلی مشترکند. آنچه در اینجا می خوانید بیشتر ناظر بر تغییر بنیادین رژیم سیاسی است. تنها عاملی که میتواند تا حدودی تاکتیک ها را از نظر اصولی از هم جدا کند، مراحل مختلف جنبش است (شش مرحله شروع، تداوم، اوج گیری، پیروزی، تثبیت و پایان)

تاکتیک های مرحله آغازین و شروع جنبش:

بایستی! معترضین از قبل بدانند این مرحله مانند بدنسازی، تمرین و گرم کردن قبل از مسابقه یا شعارهای شورانگیز پیش از مسابقه دربی است و نه تاکتیک های هنگام مسابقه و درون زمین. بنابراین در پاسخ به سوالات انتقادی یا انکاری مانند "این کارها چه فایده ای دارد؟ با این کارها به نتیجه نمی رسیم و" باید گفت رهبران یا سازمان رهبری باید بدانند معترضان چه تعداد هستند، چقدر منسجم و با انضباط و هماهنگ عمل می کنند، چقدر حرف آنها را می پذیرند و به آنها اعتماد می کنند زیرا اگر این موضوعات بطور دقیق مشخص نشود در مسابقه (مراحل پایداری و اوج جنبش) غافلگیر می شویم و شکست سنگینی خواهیم خورد.

تاکتیک ها در این مرحله بایستی:

- ۱- بدون نیاز به خشونت قابل اجرا باشد. (در صورتی که ایجاد مانع و خسارت موجب آسیب رساندن به جان دیگران و بروز هیجان و تولید خشونت نشود می تواند در ساخت تاکتیک از آن بهره برد. مثلا انسداد خطوط راه آهن و اطلاع رسانی به موقع که فقط موجب اختلال در حرکت شود اما منجر به بروز حادثه و واژگونی و صدمه به سرنشینان و خدمه نشود)
- ۲- غیر قابل سرکوب باشد. تاکتیکهای اعتراضی سریع، نمادین، عدم حضور در محل کار، انجام ندادن آشکار اما غیر قابل تعقیب وظایف شغلی، سردادن شعار در مراکز پرجمعیت با هماهنگی تعداد نفرات اندک و ترک سریع محل و صدها تاکتیک دیگر)
- ۳- تا حد ممکن فراگیر و انجامش برای همه امکان پذیر باشد. مثلا برداشتن حجاب همزمان به مدت یک دقیقه در شلوغترین ساعت تردد در همه خیابانهای کشور. سردادن یک شعار کوتاه یا صدای نامتعارف مثل هوووو یا دست زدن یا گرفتن شست بصورت برعکس در هوا (دیس لایک) همزمان در سراسر کشور و تهیه سریع و در لحظه عکس و فیلم مستند و انتشار در شبکه های مجازی
- ۴- موجب تضاد و واگرایی و تفرقه نشود. مثلا از سر دادن شعارهای ضد مذهبی، توهین به اعتقادات، بیان نوع حکومت دلخواه و نظایر

اینها که موجب تفرقه میشود بایستی پرهیز کرد. قطعاً حکومت از هر روشی برای ایجاد تفرقه استفاده میکند و باید زمان آموزش بر این موضوع تاکید کرد.

۵- انگیزه و تمایل به همراهی و پیوستن به جنبش را افزایش دهد. معمولاً تاکتیک های مبتنی بر شادی یا فاقد خطر مانند تشویق به رقص در خیابان، روز لبخند، در دست داشتن یک ورقه کوچک سفید بدون نوشته، انتشار سخنرانی ها شامل برنامه های اقتصادی آینده یا حقوق پایمال شده مردم در فضای مجازی، پوشیدن لباسهای هم رنگ مثلاً سفید در یک روز خاص و نظایر اینها

۶- تا حد ممکن بیانگر ارتباط، انسجام و پیوستگی مشارکت کنندگان در جنبش باشد. تاکتیکهای کوچک و ساده وقتی همزمان در مدت کوتاه و مشخص در سراسر کشور اجرا شود نشان از شکل گیری شبکه ارتباطی دارد. تمام مثالهای قبل و

۷- با پیش رفتن و گذر زمان ارزشها و آرمان های *مشترک* همه مشارکت کنندگان در جنبش را متجلی سازد. سردادن شعارهایی که بیانگر این ارزشها باشد از روی پشت بامها در شب و در یک ساعت مشخص. معرفی و همسرانی فیلم، کتاب، ترانه، موزیک، سرود، داستانک، طنز، استفاده از نمادهای مشترک برای پروفایل صفحات مجازی در یک بازه زمانی مشخص و

تاکتیک های مرحله تداوم و پایداری جنبش:

در این مرحله به دلیل ترس و نگرانی میزان سرکوب معترضان از سوی حکومت نسبت به دوره قبل افزایش پیدا میکند، با شناخته تر شدن رهبران بویژه رهبران منطقه ای و بومی حکومت تلاش می کند رابطه رهبران را با بدنه جنبش قطع کند. در نتیجه میزان ظهور و بروز کنش های خیابانی نسبت به پایان دوره قبل کاهش پیدا می کند اما بایستی پیامها و تاکیدات رهبران، طومارهای متعدد مشارکت کنندگان، شب نامه ها، دیوار نویسی ها و ... که بیانگر پایداری بر اهداف جنبش است افزایش چشمگیر داشته باشد.

در این مرحله ضمن تداوم تاکتیکهای موثر دوره قبل تاکتیک های جدید بایستی:

۱- عزم راسخ معترضان برای رسیدن به هدف را نشان دهد. مثلاً نوشتن شعار ما تا آخر ایستاده ایم در تصاویر پروفایل، نوشتن طومار با امضاهای پر شمار بادرخواست آزادی زندانیان سیاسی. تجمع پر شمار چند هزار نفری در مقابل زندان ها همراه با خانواده زندانیان، افزایش شعار دادن های شبانه از پشت بام، افزایش دیوار نویسی ها، نصب بنر بر روی پل ها در اتوبان ها، توزیع تراکت تصاویر رهبران زندانی یا در تعداد بسیار زیاد در سراسر کشور

۲- موجب آمادگی برای تحمل هزینه از سوی افراد پیشرو شود. (کاهش اثرات منفی سرکوب از طریق کمک رسانی به افراد و خانواده هایی که متحمل هزینه شده اند، افزایش ارتباط و دوستی آشکار با خانواده زندانیان و جانبازان، تامین هزینه های زندگی از طریق تاسیس صندوق یا حسابهای مشترک توسط افراد معتبر، شناخته شده و این کارها موجب کاهش نگرانی مشارکت کنندگان و مانع کاهش جمعیت معترضان می شود.

۳- موجب افزایش هزینه سرکوب برای حکومت و وارد ساختن خسارت و هزینه متقابل شود. ارسال تصاویر و ویدئوهای سرکوب ها برای شبکه های ماهواره ای (البته این تاکتیک میتواند با افزایش ترس و کاهش همراهی نتیجه منفی به دنبال داشته باشد. ارسال تصاویر بصورت مستند برای سازمانهای بین المللی. اطلاع رسانی در سطح جهانی بویژه تا حد ممکن تلاش برای حضور در رسانه های کشورهای دوست و نزدیک به حکومت یا همراه ساختن سازمانهای مردمی در آن کشورها، جلب حمایت سازمانهای بین المللی، افزایش بیش از پیش آگاهی رسانی در جامعه و تلاش برای حفظ همراهان و افزایش آنها، ایجاد اختلال در تمام اموری که اداره و کنترل آن مستقیم یا غیرمستقیم در دست دولت و شهرداری ها است از طریق هک سامانه های دولتی، مسدودسازی خطوط

ریلی، از کار انداختن پی‌اپی دوربین‌های کنترل شهری و

۴- **موجب ریزش حامیان حکومت بویژه در بخشهای نظامی و انتظامی شود.** برقراری ارتباط با کارکنان و والدین، همسر و فرزندان

نیروهای نظامی، انتظامی و امنیتی، ترتیب دادن ملاقات خانواده‌های زندانیان و کشته‌شدگان اعتراضات با این افراد و خانواده‌های آنها، نوشتن بیانیه‌های تحلیلی و تشویقی و تعهد جمعی بر حفظ امنیت همه جانبه نیروهای نظامی و انتظامی در صورت پیوستن به مردم، جذب چهره‌های سیاسی سرشناس حامی و همراه حکومت (معترضان نایستی افراد را صرفاً به دلیل داشتن پست و سمتهای مدیریتی یا نظامی در حکومت از خود دور کنند! بلکه برعکس باید تمام تلاش خود را برای جداسازی این افراد از حکومت در تمامی مراحل جنبش انجام دهند. بایستی توجه داشته باشیم که خسارت جدا کردن هر مدیر و مسئول از حکومت و همراه ساختن با جنبش برای حکومت بسیار بیشتر از خسارتی است که حکومت با زندانی کردن رهبران به جنبش وارد می‌سازد)

تاکتیک‌های مرحله اوج گیری جنبش:

در این مرحله جنبش بایستی تمام توان و امکانات خود را بسیج کرده و به میدان بیاورد زیرا متقابلاً حکومت نیز چنین کاری خواهد کرد. بنابراین برای رسیدن پیروزی قدرت جنبش در این مرحله بایستی بیش از قدرت سرکوب حکومت باشد.

در این مرحله ضمن تداوم تاکتیک‌های موثر در دوره‌های قبل بایستی:

۱- **انسجام، انضباط و همبستگی در بالاترین حد ممکن باشد.** حاکمیت در این مرحله به طرق مختلف سعی در ایجاد شکاف بین

معترضین و همچنین بین جمعیت خاموش و معترضین دارد. بیانیه‌های پی در پی با امضای مشترک رهبران، اجرای تاکتیکهای اعتراضی یک شکل در سراسر کشور، پخش ویدئوهای کوتاه که بیانگر همبستگی باشد (مثلاً افراد از اقوام و مذاهب مختلف در کنار هم و دست در دست هم یک جمله انگیزشی را به زبان‌های مختلف ادا کنند). سردادن شعارهای کوتاه چند کلمه‌ای به زبان‌های مختلف و.....

۲- **همه معترضان از رهبران ملی یا سازمان رهبری بطور یکپارچه و کامل حمایت کنند.** اجرای کامل برنامه‌ها و دستورات رهبران

ملی یا سازمان رهبری

۳- **حامیان پیشین حکومت (داخلی و خارجی) بطور آشکار با جنبش اعلام همراهی کنند.** مصاحبه و گفتگو با حامیان پیشین

حکومت و رهبران یا سیاستمداران، دانشمندان، نویسندگان و.... معروف خارجی که تا پیش از این از حامیان و هم‌پیمانان حکومت بودند و انتشار گسترده گفتگوها در فضای مجازی و شبکه‌های ماهواره‌ای

۴- **فشارهای داخلی و خارجی بر حکومت به حداکثر برسد.** اعتصاب بخشهای مختلف، تظاهرات پراکنده و پی در پی در سراسر

کشور، انجام پی در پی تاکتیک‌های موثر قبلی، اعلام درخواست اخراج سفرای جمهوری اسلامی از کشورهای خارجی، راهپیمایی و تجمعات گسترده در مقابل پارلمان، سازمان ملل و نهادهای سیاسی و بین‌المللی در کشورهای خارج با خواست قطع هر نوع همکاری با حکومت و حمایت از معترضان. طرح درخواست بلوکه کردن دارایی‌های افراد یا نهادهای حکومتی و

۵- **ماشین سرکوب حکومت از کار انداخته شود.** تبدیل اعتصابات پراکنده به اعتصابات یکپارچه و سراسری و حاضر نشدن در

محل کار بخصوص توسط کارکنان حمل و نقل، انرژی، آموزش و پرورش و بازار و تبدیل شدن تجمعات و راهپیمایی‌های پراکنده به راهپیمایی میلیونی با در دست داشتن پلاکاردهای شعار. (مطمئن باشید پس از طی مراحل قبلی اگر تاکتیک اعتصاب توسط اکثریت کارکنان این بخش‌ها حداکثر به مدت یک ماه و همزمان تاکتیک راهپیمایی سراسری فقط توسط ۱۰ تا ۱۵ درصد ایرانیان انجام

شود، حکومت تسلیم خواهد شد.

۶- ساختمان های دولتی اشغال شود. این تاکتیک زمانی ضروری است که کارکنان و مدیران ادارات تا پیش از این به جنبش نپیوسته باشند یا از این ساختمان ها بعنوان پایگاه سرکوب و مرکز توزیع سلاح و مهمات استفاده کنند. البته اشغال ساختمان های صدا و سیما، پارلمان، ریاست جمهوری، رهبری، استانداری، فرمانداری، مراکز بسیج، نمایندگی رهبری، مراکز برپایی نماز جمعه و نظایر اینها اتفاق خواهد افتاد. در این شرایط مسئولان حکومتی، متخلفان غیرحکومتی و افراد سودجو و فرصت طلب درصدد تخریب و از بین بردن مدارک و پرونده تخلفات، فساد و جنایت هایی که مرتکب شده اند، دزدی از بانکها، موزه ها، مغازه ها و برخوردارند یا بر اثر هیجان ممکن است عده ای درصدد تخریب یا اعمال خشونت برآیند. که در صورت عدم هوشیاری و برخورد به موقع و سریع معترضان می تواند به نفع حکومت و به ضرر جنبش تمام شود. در صورتیکه آموزش مقاومت مدنی بخوبی صورت گرفته باشد و در طی مراحل جنبش رهبران محلی و منطقه ای تقسیم کار کرده باشند، این اتفاقات به حداقل ممکن کاهش می یابد.

تاکتیک های مرحله پیروزی جنبش: از این مرحله به بعد رهبران جنبش بایستی برنامه های کامل از پیش تنظیم شده داشته باشند و مردم ضمن حفظ روحیه مطالبه گری بایستی حامی دولت انتقالی باشند.

در این مرحله بایستی تاکتیک های جدیدی ساخت که به کمک آنها بتوان:

۱- از کودتای احتمالی جلوگیری کرد. فرماندهان سابق نظامی و انتظامی که در طول جنبش با مردم همراه شدند، مدیران میانی نظامی و انتظامی که کارکنان واحدها مخالفت آنها با حکومت و وفاداری آنها به جنبش را تایید کنند، زندانیان سابق که از توانایی و آمادگی لازم برخوردارند و می توانند از جنبش تازه پیروز نگهبانی کنند. در ضمن تداوم حضور مردم در خیابان تا زمانی که رهبران ملی و محلی یا سازمان رهبری اعلام کند بایستی ادامه داشته باشد.

۲- از رهبران جنبش حفاظت کرد. جنبش تازه پیروز بسیار آسیب پذیر است. احتمال آسیب رسانی و ترور رهبران در این مرحله زیاد است.

۳- انسجام، انضباط و همبستگی را بیش از پیش حفظ کرد. یکی دیگر از تهدیدها و آسیب ها اختلاف افکنی میان معترضان است. رهبران فکری و میدانی در این مرحله وظیفه سختی برعهده دارند. آموزش مقاومت مدنی می تواند این آسیب ها را به میزان زیادی کاهش دهد.

تاکتیک های مرحله تثبیت جنبش: در این مرحله بطور طبیعی اختلاف ها خود را نشان می دهد و اگر رهبران قواعد بازی سیاسی و رقابت صحیح را رعایت نکنند امکان ایجاد هرج و مرج، جنگ داخلی و حتی کودتا وجود دارد. اگر فرایند تغییر و تحولات را مانند ساخت یک سازه بزرگ در نظر بگیریم الان بخش تخریب ساختمان و سازه قدیمی بطور نسبی تمام شده و از حالا بایستی بر ساخت بنای جدید متمرکز شد. البته ارزش ها، آرمان ها و اهداف مشارکت کنندگان در جنبش تقریباً نقشه ساختمان جدید را از پیش طراحی کرده اما هیچ بنایی صرفاً با داشتن نقشه ساخته نمی شود.

در این مرحله ضمن تداوم تاکتیکهای موثر دوره قبل تاکتیک های جدید بایستی:

۱- موجب برقراری امنیت، آرامش و نظم عمومی شود. در سراسر کشور بخصوص در مناطقی که به دلایل گوناگون پتانسیل بی نظمی و درگیری بیشتری دارد افراد آگاه و دلسوز بایستی با ساخت تاکتیکهای مناسب مانع آن شوند. بروز اختلاف و درگیری اگرچه در نهایت به ضرر همه تمام خواهد شد اما بیش از همه گروه های اقلیت که با ایجاد درگیری بدنبال سهم خواهی از قدرت یا دستیابی

به مطالبات به حق اما نادیده گرفته شده در طول سالهای اخیر باشند ضرر خواهند کرد.

۲- جلوگیری از تبدیل شدن رقابت به اختلاف و دشمنی. رهبران سیاسی، صنفی، قومی و مذهبی، نویسندگان، اهالی رسانه، فعالان سیاسی و حزبی، اساتید، معلمان و همه کسانی که در بین بخشی از اقشار گوناگون جامعه نفوذ دارند بایستی برای همه کسانی که می خواهند وارد عرصه قدرت و نظام سیاسی در حال شکل گیری شوند در محیط کار، خیابان و یا اماکن بزرگ جهت برپایی تجمع و در رسانه ها برای معرفی، بیان دیدگاه ها، گفتگو و مناظره فرصت آزاد و برابر ایجاد نمایند.

۳- پرهیز بیش از پیش از کاربرد خشونت. همه مردم بویژه کسانی که در طول همه این سال ها خود و بستگانشان آسیب های زیادی متحمل شده اند و همچنین رهبران فکری و میدانی، معلمان، اساتید، هنرمندان، ورزشکاران و همه چهره های محبوب و مردمی بایستی در این مرحله تلاش کنند تا چه در قبال مسئولان حکومت سابق و چه در قبال همراهان دیروز و رقبای امروز بطور کامل از خشونت پرهیز شود تا جایی که استراتژی عدم خشونت به فرهنگ عمومی جامعه تبدیل شود.

۴- تلاش برای عینیت یافتن اهداف آغازین و آرمانهای جنبش و جلوگیری از انحراف. برگزاری جلسات سخنرانی مجازی و حضوری، ساخت و انتشار ویدئوها و پادکست های کوتاه، برپایی جلسات مناظره و گفتگو در دانشگاه ها و پخش از تلویزیون سراسری تاکید کارشناسان، اندیشمندان و اساتید به در نظر گرفتن هر چه بیشتر ارزش های بنیادین همچون آزادی، برابری، مدارا، انسان گرایی و سکولاریسم در قانون گذاری، اجرا، نظارت و سایر امور اجتماعی فارغ از هر قالب و شکل حکومتی که مردم انتخاب کنند.

۵- تلاش برای ایجاد احزاب جدید و تقویت احزاب پیشین. رهبران و فعالان سیاسی تا حد ممکن بایستی از پراکندگی و تعدد احزاب پرهیز کنند. گذشته از احزاب کوچک که حول شکافهای متعدد اجتماعی در تمام نقاط کشور می تواند شکل بگیرد اما برای تحقق نظم و انسجام و تسریع در توسعه تعداد احزاب ملی و فراگیر هر چه کمتر باشد نتیجه بخش تر خواهد بود.

۶- تلاش برای ایجاد نهاد های صنفی و مدنی جدید و تقویت نهادهای صنفی و مدنی پیشین. اصل و اساس توسعه مقدم بر دموکراسی سیاسی بر دموکراسی اجتماعی و مدنی قرار دارد از اینرو توسعه و تقویت جامعه مدنی ضامن بقای دموکراسی است. فعالان مدنی دموکراسی خواه بایستی تلاش کنند تا تمایل به عضویت و همراهی با نهادهای صنفی و مدنی را بیش از عضویت در احزاب سیاسی در جامعه تبلیغ و ترویج نمایند.

تاکتیک های مرحله پایان جنبش: در این مرحله بایستی همه برای بازگشت امور به حالت عادی تلاش کنند. نکته مهم و قابل توجه در این مرحله این است که شاید مردم تصور کنند با تغییر رژیم بایستی مشکلات آنها نیز سریع برطرف شود. در حالیکه برخی از مشکلات اساسی مانند ساختار اقتصاد رانتیر و متکی بر نفت، صنعت فرسوده، بی عدالتی در توزیع منابع و دستمزدها، اصلاح آسیب های زیست محیطی و در کوتاه مدت قابل برطرف شدن نیست. آنچه که مهم است قرار گرفتن نظام مدیریتی کشور در مسیر صحیح رفع مشکلات است. آگاهی بخشی به اقشار مختلف جامعه، صبر و شکیبایی و از خود گذشتگی بایستی از طریق تاکتیک های مختلف به جامعه انتقال داده شود.

در این مرحله ضمن تداوم تاکتیک های موثر دوره قبل تاکتیک های جدید بایستی:

۱- نهادهای مدنی تضعیف شده دوباره تقویت شوند

۲- احزاب قدیمی تقویت شده و احزاب جدید شروع به تبلیغ و عضوگیری کنند

۳- برای رسانه های جدید جذب مخاطب کنند

۴- امور اداری و جریان زندگی عمومی به حالت عادی برگردد

۵- ترویج اصول و فرهنگ توسعه گرایی در رأس همه برنامه های فرهنگی و اجتماعی قرار بگیرد.

سه نکته مهم در پایان این قسمت: رعایت این سه نکته از عوامل تضمین موفقیت جنبش و رسیدن به هدف است.

نکته اول: برای شروع اجرایی کردن تاکتیک ها بخصوص بصورت عمومی بایستی ابتدا از طریق ارتباطات مجازی با اقشار مختلف

در تمام نقاط کشور از فراگیر شدن آموزش (این جزوه یا منابع نظیر آن) اطلاع پیدا کنیم. زیرا بدون آموزش و آگاهی عمومی لازم تاکتیک های استراتژی مقاومت مدنی موثر نخواهند بود. البته از بخشی از همین تاکتیک ها جهت جلب توجه و اطلاع رسانی و ایجاد انگیزه برای مطالعه و یادگیری میتوان استفاده کرد.

نکته دوم: در تمامی مراحل جنبش حکومت علاوه بر سرکوب سعی میکند با فرستادن افراد نفوذی و آموزش دیده برای تحریک به

اعمال خشونت، از بین بردن انسجام و همگرایی، بر هم زدن نظم و ایجاد بی انضباطی و گسترش ناامیدی معترضان را از مسیر صحیح خارج کرده و موجب شکست جنبش مقاومت مدنی شود. برای خنثی کردن و بی اثر ساختن این روش گام اول تاکید مکرر بر این موضوع در هنگام آموزش، گام دوم یادآوری دائم و همگانی این موضوع پیش از شروع اجرای هر تاکتیک، گام سوم بایکوت کردن این افراد (متخلف یا نفوذی) در جمع بخصوص هنگام اجرای برنامه های عمومی بدون نیاز به بحث و درگیری است.

نکته سوم: در تمامی مراحل جنبش بویژه در مرحله پایداری معترضان بایستی تلاش کنند ضمن اجرای کامل تاکتیک ها تا حد

ممکن گرفتار زندان و بازداشت نشوند. جابجایی نقش و وظایف افراد هنگام تقسیم کار می تواند به میزان زیادی از این نظر به معترضان کمک کند. در تمام مراحل جنبش سازندگان تاکتیک ها، رابطین بین شهرها، رهبران منطقه ای و محلی تا حد ممکن نباید شناسایی شوند و یا در صورت شناسایی عمومی بایستی نهایت سعی خود را در پنهان شدن و پنهان ماندن انجام دهند. پیشرفت و پیروزی جنبش بدون تردید به حضور این افراد بستگی دارد. (برای این قسمت حتما از ویدئوهای آموزشی بخش منابع استفاده کنید)